

Sygnatura akt II Ns 1003/18

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lutego 2020 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi II Wydział Cywilny w składzie:

Przewodnicząca Sędzia SR A. S.

Protokolant st. sekr. sąd. M. O.

po rozpoznaniu w dniu 21 stycznia 2020 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku G. W.

z udziałem E. S. (1)

o stwierdzenie nabycia spadku po W. K.

postanawia

1. stwierdzić, że spadek po W. K. synu L. W. i Z. zmarłym w dniu 2 sierpnia 2018 roku w Ł. ostatnio stale zamieszkałym w Ł. na podstawie testamentu notarialnego z dnia 18 czerwca 2018 roku, Repertorium A numer (...), otwartego i ogłoszonego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w dniu 30 kwietnia 2019 roku nabyła z dobrodziejstwem inwentarza córka E. S. (2) z domu K. (córka W. i Z. Ł.) w całości;
2. obciążyć G. W. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi kwotą 1288,33 zł (jeden tysiąc dwieście osiemdziesiąt osiem złotych trzydzieści trzy grosze) tytułem tymczasowo wyłożonych przez Skarb Państwa wydatków;
3. ustalić, że wnioskodawczyni oraz uczestniczka postępowania ponoszą w pozostałym zakresie koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt II Ns 1003/18

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 6 września 2018 roku G. W. wniosła o stwierdzenie nabycia spadku po W. K. zmarłym w dniu 2 sierpnia 2018 roku, ostatnio zamieszkałym w Ł.. Wyjaśniła, że zmarły pozostawił testament. Wskazała, że spadkodawca był jej mężem. Spadkodawca był żonaty dwa razy i pozostawił córkę z pierwszego małżeństwa – E. S. (1).

(wniosek k. 3)

W odpowiedzi na wniosek z dnia 11 października 2018 roku uczestniczka E. S. (1) reprezentowana przez pełnomocnika w osobie adwokata, co do zasady przyłączyła się do wniosku o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym W. K.. Zakwestionowała jako podstawę prawną dziedziczenia testament notarialny sporządzony przez W. K. w dniu 14 września 2015 roku, a tym samym wskazanego we wniosku spadkobiercę. Wniosła o stwierdzenie, że spadek po W. K. na podstawie testamentu notarialnego z dnia 18 czerwca 2018 roku nabyła w całości córka – uczestniczka postępowania E. S. (1). Podniosła, że w sporządzonym w dniu 18 czerwca 2018 roku testamencie spadkodawca odwołał wszystkie sporządzone przez siebie wcześniej testamenty.

(odpowiedź na wniosek k. 8-10, pełnomocnictwo k. 11)

W piśmie z dnia 21 listopada 2018 roku swój udział w niniejszej sprawie zgłosił pełnomocnik wnioskodawczynie w osobie adwokata.

(pismo k. 13-14, pełnomocnictwo k. 15)

W piśmie z dnia 10 grudnia 2018 roku wnioskodawczynie oświadczyła, że po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną zmarłego, nie kwestionuje testamentu sporządzonego przez W. K., który został złożony przez uczestniczkę.

(pismo k. 18)

W piśmie z dnia 18 marca 2019 roku wnioskodawczynie, podniosła zarzut nieważności testamentu notarialnego z dnia 18 czerwca 2018 roku z uwagi na istnienie stanu wyłączającego swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli przez spadkodawcę. Wnioskodawczynie wskazała, że w okresie, w którym sporządzony został kwestionowany testament, spadkodawca był w zaawansowanej fazie choroby nowotworowej, przyjmował silne opioidy i przebywał pod opieką (...). Podała również, że rozporządzenie testamentowe jest sprzeczne z wyrażanymi przez zmarłego twierdzeniami.

(pismo k. 21-24)

W piśmie z dnia 10 kwietnia 2019 roku uczestniczka podniosła, że w jej ocenie zmiana stanowiska wnioskodawczynie ma związek z doręczeniem jej w dniu 4 marca 2019 roku oświadczenia uczestniczki o odwołaniu w imieniu spadkodawcy darowizny dotyczącej nieruchomości przy ul. (...) w Ł.. Uczestniczka zaprzeczyła, aby spadkodawca znajdował się w stanie wyłączającym swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Przyczyną zmiany ostatniej woli spadkodawcy były: brak sprawowania należytej opieki nad nim przez wnioskodawczynię, wielokrotne odmowy podania mu posiłku, leków, brak pielęgnacji, zachowania wnioskodawczynie godzące w jego godność.

(pismo k. 32-36)

Do zamknięcia rozprawy stanowiska uczestników nie uległy zmianie.

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi ustalił, następujący stan faktyczny:

W. K. syn L. W. i Z. zmarł w dniu 2 sierpnia 2018 roku w Ł., gdzie ostatnio stale zamieszkiwał. Pozostawił żonę G. W. z domu W. (córkę W. i Z. K.) oraz córkę E. S. (2) z domu K. (córkę Z. Ł.). Córka spadkodawcy A. K. zmarła w 1976 roku jako noworodek. W. K. nie miał innych dzieci własnych ani przysposobionych.

Spadkodawca pozostawił trzy testamenty.

W testamencie własnoręcznym sporządzonym w dniu 30 stycznia 2013 roku, W. K. do całego spadku powołał żonę G. W. z domu W., córkę W. i Z..

Testament ten został otwarty i ogłoszony przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi w dniu 30 kwietnia 2019 roku.

W testamencie sporządzonym w formie aktu notarialnego dnia 14 września 2015 roku Repertorium A NR 3469/2015 w kancelarii notarialnej, W. K. do całego spadku powołał żonę G. W. z domu W., córkę W. i Z..

Testament ten został otwarty i ogłoszony przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi w dniu 30 kwietnia 2019 roku.

W testamencie sporządzonym w formie aktu notarialnego dnia 18 czerwca 2018 roku Repertorium A numer (...) na Oddziale Przewlekłe (...) i (...) Paliatywnej (...) Szpitala (...) Medycznej – (...) Szpital (...) w Ł. przy ul. (...), W. K. do całego spadku powołał córkę E. S. (2) z domu K., córkę Z.. W testamencie tym spadkodawca oświadczył, że dokonuje

wyboru prawa polskiego jako prawa właściwego, któremu podlega ogół spraw dotyczących spadku po nim. Nadto oświadczył, że odwołuje wszystkie wcześniej przez siebie sporządzone testamenty.

Testament ten został otwarty i ogłoszony przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi w dniu 30 kwietnia 2019 roku.

Nikt z uprawnionych nie zrzekł się dziedziczenia po W. K., nie odrzucił spadku po nim, ani nie został uznany za niegodnego dziedziczenia. Wnioskodawczyni i uczestniczka o zgonie spadkodawcy dowiedziały się w dniu jego śmierci.

W. K. zawarł związek małżeński z wnioskodawczynią w dniu 18 maja 2013 roku.

(odpis skrócony aktu zgonu W. K. k. 5, odpis skrócony aktu małżeństwa wnioskodawczyni i spadkodawcy k. 4, odpis skrócony aktu małżeństwa uczestniczki k. 12, zapewnienie spadkowe k. 52, odpis skrócony aktu zgonu A. K. k. 269, testamenty i protokoły otwarcia i ogłoszenia testamentów w załączonych aktach testamentowych II Ns 1003/18)

W dniu 18 czerwca 2018 roku na Oddziale Przewlekłe (...) i (...) Paliatywnej (...) Szpitala (...) Medycznej – (...) Szpital (...) w Ł. przy ul. (...), W. K. sporządził także pełnomocnictwo w formie aktu notarialnego Repertorium A numer (...), w którym oświadczył, że ustanawia swoim pełnomocnikiem swoją córkę – E. S. (2) z domu K. i upoważnia ją m.in. do zarządu należącym do niego samodzielnie lokalem mieszkalnym nr (...) położonym w Ł. przy ul. (...) w najszerszym tego słowa znaczeniu na warunkach według uznania swobodnego pełnomocnika, reprezentowania go przed organami władzy, ZUS, zakładami opieki zdrowotnej, przed bankiem, dostawcami mediów, do odbioru wszelkiej korespondencji.

(wypis aktu notarialnego k. 46-48)

W czasie sporządzania testamentu i pełnomocnictwa w dniu 18 czerwca 2018 roku W. K. w sposób logiczny odpowiadał na pytania notariusza dotyczące jego danych osobowych, stanu cywilnego, stanu rodzinnego, charakteru pełnomocnictwa jakiego chce udzielić oraz dotyczące lokalu mieszkalnego. Wyraził wolę, by cały jego majątek odziedziczyła córka. Przy czynności obecna była E. S. (1).

(zeznania świadka K. K. k. 272-273, zeznania uczestniczki k. 342)

W. K. mówił córce, że chce sporządzić testament na nią, gdyż stracił zaufanie do żony.

(zeznania uczestniczki k. 280, k. 281, k. 342)

W. K. cierpiał na chorobę nowotworową, którą zdiagnozowano u niego w 2015 roku. Od 12 czerwca 2018 roku do śmierci przebywał na Oddziale (...) Paliatywnej (...) Szpitala (...) Medycznej – (...) Szpital (...) w Ł. z rozpoznaniem: nowotwór złośliwy gruczołu krokowego, wtórny nowotwór złośliwy kości i szpiku kostnego, samoistne nadcisnienie, cukrzyca insulino niezależna, migotanie i trzepotanie przedsionków, stan po radioterapii miednicy, małopłytkowość, otyłość. Przy przyjęciu na Oddział spadkodawca był przytomny, zorientowany co do miejsca, czasu i swojej osoby, w pełnym kontakcie słowno – logicznym. W obserwacji lekarskiej z dnia 18 czerwca 2018 roku odnotowano, że W. K. był w stanie ogólnym ciężkim, leżący z niedowładem kończyn dolnych, przytomny, w zachowanym kontakcie słowno – logicznym, z dolegliwościami bólowymi, nie gorączkował. W obserwacjach pielęgniarzkich z tego dnia opisano, że pacjent był leżący, przytomny, w zachowanym kontakcie słownym.

(kserokopie dokumentacji medycznej k. 25-30, k. 63-233, k. 235-koperta, k. 237-239, k. 313-320)

W dniu 13 czerwca 2018 roku W. K. odbył konsultację psychologiczną, gdyż potrzebował rozmowy, miał potrzebę uzyskania wsparcia w związku z trudną sytuacją rodzinną. Tego dnia pozostawał w prawidłowym kontakcie słowno - logicznym. Miał znacznie obniżony nastrój.

Podczas konsultacji spadkodawca obawiał się o to, jak będzie wyglądała opieka nad nim ze strony jego żony, która leczy się psychiatrycznie.

(kserokopie dokumentacji medycznej k. 30, k. 90, zeznania świadka K. M. k. 276)

Podczas pobytu w Oddziale (...) Paliatywnej, W. K. podjął starania o przyjęcie go do ZOL-u. Jako osobę starającą się o jego przyjęcie do tej placówki oraz upoważnioną do kontaktu wskazał E. S. (1) – córkę. Spadkodawca otrzymał skierowanie do ZOL, w którym lekarz opisał nagłe pogorszenie stanu zdrowia, brak warunków do opieki w domu.

(dokumentacja medyczna k. 37-38v, k. 43-45)

Uczestniczka dowiedziała się o chorobie ojca w 2015 roku podczas rozmowy telefonicznej ze spadkodawcą. Od tej chwili zaczęła interesować się jego stanem zdrowia, jeździła z ojcem na wizyty lekarskie, częściej dzwoniła i odwiedzała go wraz ze swoim synem. Wcześniejszy kontakt polegał na rozmowach telefonicznych oraz odwiedzinach spadkodawcy w domu córki.

(zeznania uczestniczki k. 342-343 k. 280-281, zestawienie połączeń telefonicznych k. 293-311v., zeznania świadka I. M. k. 274, zeznania świadka J. K. (1) k. 277)

W początkowej fazie choroby spadkodawca był samodzielny, chodził o własnych siłach. Z czasem przestał chodzić, stał się osobą leżącą. Wymagał całonocnej opieki innych osób. Opiekę nad spadkodawcą sprawowała jego żona, córka, pielęgniarka oraz opiekunka.

Opiekunka zajmowała się spadkodawcą z inicjatywy uczestniczki. Przychodziła do jego domu trzy razy w tygodniu. Pomagała spadkodawcy w poruszaniu się oraz wchodzeniu do wanny, podejmowała czynności pielęgnacyjne wobec W. K. i podawała mu posiłki.

(zeznania świadka J. K. (1) k. 277-278, zeznania świadka E. D. k. 273-274, zeznania świadka I. M. k. 274, zeznania świadka U. G. k. 276, zeznania świadka Z. S. k. 277, zeznania wnioskodawczyni k. 278, k. 341-342, zeznania uczestniczki k. 342)

Pod koniec kwietnia 2018 roku spadkodawca poinformował uczestniczkę o złej sytuacji w domu, spowodowanej spożywaniem przez wnioskodawczynię alkoholu i agresywnym zachowaniem. Skarżył się, że wnioskodawczyni pod wpływem alkoholu awanturuje się i rzuca na niego.

(zeznania świadka J. K. (1) k. 277-278, zeznania uczestniczki k. 342-343, k. 280-281)

W dniu 8 maja 2018 roku E. S. (1) powiadomiła funkcjonariusza VII K. w Ł., że G. W. jest osobą uzależnioną od alkoholu i kiedy znajduje się pod jego wpływem, niewłaściwie zachowuje się wobec jej ojca tzn. wszczyna awantury i jest wulgarna. W dniu 9 maja 2018 roku funkcjonariusz Policji udał się do mieszkania W. K., który potwierdził relację swojej córki.

(kserokopia notatki k. 249)

Na skutek zawiadomienia E. S. (1) o sytuacji domowej spadkodawcy dnia 11 czerwca 2018 roku w VII K. w Ł. została wdrożona procedura (...), w której jako osoba pokrzywdzona figurował spadkodawca. Dzielnicowy odbył wcześniej kilka wizyt w domu spadkodawcy. Podczas dwóch kontroli wnioskodawczyni była w stanie po spożyciu alkoholu. Dzielnicowy pozostawał w kontakcie telefonicznym z uczestniczką, która miała zastrzeżenia co do sposobu opieki wnioskodawczyni nad spadkodawcą.

(kserokopia notatki k. 248, zeznania świadka T. M. k. 275, wydruki wiadomości tekstowych k. 324-331, zeznania uczestniczki k. 342)

Zdarzały się sytuacje, że G. W. będąc pod wpływem alkoholu awanturowała się, używała słów wulgarnych wobec spadkodawcy oraz innych osób.

(zeznania świadka I. M. k. 274-275, zeznania świadka T. M. k. 275-276, zeznania uczestniczki k. 342-343 k. 280-281, zeznania świadka J. K. (1) k. 277)

Gdy spadkodawca był osobą leżącą, miała miejsce sytuacja, że powiadomił siostrę wnioskodawczyni, że jego żona piła, śpi i nie ma kto podać mu jedzenia. E. D. przyjechała wówczas do spadkodawcy i podała mu obiad.

(zeznania świadka E. D. k. 274)

W dniu 7 maja 2018 roku uczestniczka nie mogła dodzwonić się do spadkodawcy. Zaniepokojona poinformowała o tym opiekunkę ojca i udała się do jego mieszkania. Wnioskodawczyni znajdowała się pod wpływem alkoholu. Dopiero po przybyciu na miejsce córki oraz opiekunki, W. K. otrzymał leki i został nakarmiony. Wnioskodawczyni po przebudzeniu zaczęła się awanturować, atakować E. S. (1) i opiekunkę, która wezwała policję.

(zeznania uczestniczki k. 342-343, k. 280-281)

Miała miejsce sytuacja, że spadkodawca zatelefonował do lekarza, pod którego opieką pozostawał podczas choroby, z prośbą o ratunek. Powiadomił lekarza, że od rana nic nie jadł, nie pił, nie otrzymał leków i odczuwa ból. Podczas wizyt domowych u spadkodawcy lekarz kilka razy zastała wnioskodawczynię pod wpływem alkoholu.

(zeznania świadka A. M. (1) k. 339)

W dniu 28 maja 2018 roku uczestniczka i dzielnicowy przyjechali do mieszkania spadkodawcy, gdyż poskarżył się on córce, że nie otrzymał śniadania.

(zeznania wnioskodawczyni k. 278, k. 341)

Spadkodawca często dobrze wypowiadał się na temat swojej żony.

(zeznania świadka I. M. k. 274, zeznania świadka U. G. k. 276, zeznania świadka K. M. k. 276)

Zdarzyło się, że wnioskodawczyni wyszła z domu nie zabrawszy ze sobą kluczy do mieszkania. Po powrocie zastała zamknięte drzwi do mieszkania. G. W. przez uchylone okno w pokoju wrzuciła trawę, która spadła na leżącego w łóżku spadkodawcę. O tej sytuacji spadkodawca powiadomił córkę, która poprosiła opiekunkę o przybycie do spadkodawcy.

(zeznania wnioskodawczyni k. 341-342, k. 279, zeznania uczestniczki k. 342-343 k. 280-281, zeznania świadka T. M. k. 275, zeznania świadka J. K. (1) k. 277, wydruki wiadomości tekstowych k. 333-334)

Spadkodawca poprosił córkę o przygotowanie pozwu rozwodowego. E. S. (1) przygotowała taki dokument, gdzie jako pozwana figurowała G. W., a jako powód W. K..

(zeznania uczestniczki k. 280, k. 281, k. 342-343, projekt pozwu k. 337)

Spadkodawca w czasie choroby nie miał kłopotów z pamięcią i koncentracją. Zachowywał się w sposób logiczny, nie przejawiał nieracjonalnych zachowań.

(zeznania świadka I. M. k. 274-275, zeznania świadka T. M. k. 275-276, zeznania świadka U. G. k. 275-276, zeznania świadka K. M. k. 276, zeznania świadka Z. S. k. 276-277, zeznania świadka J. K. (1) k. 277-278, zeznania świadka A. M. (2) k. 339, zeznania wnioskodawczyni k. 278, k. 341)

Stan psychiczny spadkodawcy W. K. w czasie sporządzenia testamentu w dniu 18 czerwca 2018 roku pozwalał mu na świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Z psychiatrycznego punktu widzenia spadkodawca nie miał też zniesionej swobody przy dokonywaniu tej czynności.

(pisemna opinia biegłego psychiatry k. 243-245v., ustna uzupełniająca opinia biegłego k. 340-341)

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie powołanych wyżej dowodów, wśród nich dokumentów załączonych do akt sprawy, oraz ich kserokopii na podstawie art. 308 k.p.c., których prawdziwość i zupełność nie budziła wątpliwości jak również opinii biegłego psychiatry, zeznań świadków, uczestniczki oraz wnioskodawczyni.

W celu ustalenia czy w chwili sporządzania testamentu w dniu 18 czerwca 2018 roku W. K. był w stanie świadomie i swobodnie powziąć decyzję i wyrazić wolę, Sąd – na wniosek G. W. - dopuścił dowód z opinii biegłego psychiatry.

Sąd nie znalazł uzasadnionych podstaw, aby odmówić wiary dowodowi z opinii biegłego J. K. (2). Biegły sądowy przekonująco uzasadnił w opinii pisemnej swoje wnioski. Opinia jest rzeczowa, nie zawiera twierdzeń pozostających ze sobą w sprzeczności oraz jest poparta fachową wiedzą z zakresu psychiatrii, czemu biegły dał wyraz w obszernych wyjaśnieniach złożonych w opinii ustnej na rozprawie.

Biegły jednoznacznie wskazał, że w dniu 18 czerwca 2018 roku w trakcie sporządzania testamentu nie występowały u spadkodawcy choroby lub zaburzenia psychiczne znoszące jego zdolność do świadomego powzięcia decyzji i wyrażenia woli takie jak aktywne psychozy z urojeniami i halucynacjami, głębokie otępienie, ciężka encefalopatia, przewlekłe uzależnienie z cechami degradacji. Z obserwacji lekarskich i pielęgniarzskich wynika, że był wówczas w pełnym kontakcie słowno – logicznym, nie zamieszczano żadnych informacji o ewentualnych działaniach niepożądanych stosowanych wówczas leków, nie zalecano leków o działaniu psychotropowym. Ze zgromadzonego w sprawie materiału nie wynika, aby spadkodawca wcześniej był leczony psychiatrycznie.

Sąd oddalił wniosek pełnomocnika wnioskodawczyni o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu psychologii. Dowód taki był zbędny, a jego dopuszczenie doprowadziłoby jedynie do przedłużenia postępowania w sprawie i generowania kosztów w sprawie. Biegły psychiatra wyjaśnił, że w kwestii oceny zdolności do świadomego i swobodnego podejmowania decyzji i wyrażania woli mogą się wypowiadać wyłącznie psychiatry. Opinie biegłych innych specjalności mogą w takich przypadkach mieć znaczenie tylko komplementarne, ponieważ spektrum merytoryczne wydawanych przez nich opinii jest zakreślone tematycznymi granicami ich specjalizacji.

Jednocześnie pełnomocnik wnioskodawczyni nie wskazał na takie okoliczności, ani też nie wynikają one z ustalonego stanu faktycznego, które mogą choćby poddawać w wątpliwość twierdzenie, że spadkodawca nie znajdował się w stanie wyłączającym swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli.

Brak swobody oznacza stan, w którym osoba rozpoznaje co prawda sens własnego i obcego działania, ale pod wpływem negatywnego oddziaływania pewnych czynników psychicznych wyłączona jest możliwość swobodnego (nieskrępowanego) decydowania. /tak E.Gniewek w: Kodeks cywilny. Komentarz, opubl. Legalis/ Jako przykłady takich sytuacji wymienia się w orzecznictwie działanie pod wpływem łąknienia środków odurzających (zwłaszcza narkotyków - por. uchw. SN(7) z 22.10.1975 r., V PRN 4/75, OSN 1976, Nr 9, poz. 90) lub w warunkach ostatecznego wyczerpania organizmu i siły woli spowodowanych ciężką chorobą (orz. SN z 2.9.1948 r., PoC 188/48, PN 1948, Nr 11-12, s. 537). Chodzi przy tym niewątpliwie jedynie o uwarunkowania psychicznej natury tkwiące niejako w samej osobie składającej oświadczenie woli, a nie umiejscowione w zewnętrznej sytuacji, w której osoba ta funkcjonuje. Ustawodawca nie scharakteryzował możliwych przyczyn wyłączenia swobody. Jednak w orzecznictwie ukształtował się jednoznaczny pogląd, że przyczyna wyłączająca swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli musi być umiejscowiona w samym podmiocie składającym oświadczenie woli, a nie w jakiejś sytuacji zewnętrznej, w jakiej osoba ta została postawiona (por. wyr. SN z dnia 1 lipca 1974 r., III CRN 119/74, OSP 1976, z. 2, s. 30).

Zarówno z opinii biegłego psychiatry, jak i zeznań świadków oraz uczestniczki wynika, że wnioskodawczyni często niewłaściwie zachowywała się wobec spadkodawcy w czasie, gdy był chory i potrzebował jej wsparcia. Zdarzały się

sytuacje, gdy nie podała mu jedzenia, leków. W. K. utracił do niej zaufanie. W tej sytuacji nie dziwi, że spadkodawca częściej zaczął kontaktować się z córką.

Niezależnie od tego, nawet gdyby było tak, że uczestniczka sugerowała ojcu sporządzenie testamentu określonej treści, to sugestie osób trzecich nie wyłącza swobody powzięcia decyzji. W przeciwnym wypadku niemal każde oświadczenie woli byłoby dotknięte wadą wskazaną w art. 945 § 1 pkt 1 k.c., rzadko bowiem człowiek działa zupełnie swobodnie (post. SN z dnia 21 kwietnia 2004 r., III CK 523/02, Lex nr 585812).

W sprawie nie zostało udowodnione aby oświadczenie woli spadkodawcy było wadliwe z powodu jego stanu psychicznego bądź, aby były wywierane jakiegokolwiek naciski. Nie ostały się twierdzenia wnioskodawczynie jakoby spadkodawca działał pod wpływem swojej córki. W tym zakresie G. W. opierała się jedynie na swoich gołosłownych przypuszczeniach, nie przedstawiła zaś żadnych dowodów. Z ustaleń poczynionych w sprawie wynika, iż spadkodawca do chwili śmierci był osobą kontaktową i logicznie myślącą. Zmarł po przebytej ciężkiej chorobie nowotworowej.

Wnioski zawarte w opinii biegłego psychiatry są logiczną konsekwencją dokonanych ustaleń i ich analizy. Wnioskodawczynie kwestionując ustalenia biegłego, nie wskazywała jednocześnie na takie zachowania spadkodawcy, które mogłyby wskazywać, że w dacie testowania nie mógł świadomie albo swobodnie podjąć decyzji i wyrazić woli. Przytoczona przez wnioskodawczynię sytuacja, gdy spadkodawca nie pamiętał o remoncie łazienki, w ocenie Sądu nie świadczy o problemach z psychiką spadkodawcy. Zapominanie nie jest niczym dziwnym, gdy nie przybiera objawów choroby. Nadto żaden ze świadków, jak i sama wnioskodawczynie nie zauważyli nieracjonalnych zachowań spadkodawcy.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 926§1 kc powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. Jedną z form testamentu jest testament notarialny (art. 950 kc). W razie sporządzenia przez spadkodawcę testamentu, w którym rozrządzi on całym majątkiem, zaś spadkobierca wskazany w testamencie przyjmie spadek (wskutek złożenia stosownego oświadczenia albo wskutek upływu terminu na złożenie takiego oświadczenia), w rachubę wchodzi dziedziczenie na podstawie testamentu (art. 926§2 kc).

Sąd spadku bada z urzędu, kto jest spadkobiercą. W szczególności bada, czy spadkobierca pozostawił testament, oraz wzywa do złożenia testamentu osobę, co do której będzie uprawdopodobnione, że testament u niej się znajduje. Jeżeli testament zostanie złożony, sąd dokona jego otwarcia i ogłoszenia. (art. 670§1 kc).

Sąd nie ustala natomiast w tym postępowaniu składu oraz wartości spadku, chyba, że jest to niezbędne w sytuacjach wskazanych w art. 961 k.c., ani nie dokonuje podziału majątku spadkowego pomiędzy spadkobierców, co może nastąpić w dopiero w postępowaniu o dział spadku.

Polskie prawo spadkowe daje pierwszeństwo porządkowi dziedziczenia wypływającemu z woli spadkodawcy wyrażonej w testamencie. Jak wynika z treści art. 941 k.c., rozrządzić majątkiem na wypadek śmierci można jedynie przez testament. Podstawy dziedziczenia nie może stanowić żadna inna czynność prawna.

Dziedziczenie ustawowe, co do całości spadku ma miejsce: po pierwsze, gdy spadkodawca w ogóle nie sporządził testamentu. Po drugie, gdy spadkodawca sporządził testament, lecz jego treść ogranicza się do innych rozrządzeń, a nie zawiera powołania spadkobiercy. Ponadto, dziedziczenie ustawowe dotyczące całości spadku ma miejsce wówczas, gdy testament sporządzony przez spadkodawcę okaże się nieważny lub bezskuteczny, jak również wtedy, gdy ustanowieni w testamencie spadkobiercy lub spadkobierca nie chcą dziedziczyć i odrzucą spadek bądź nie mogą dziedziczyć, gdyż nie dożyli otwarcia spadku albo zostaną uznani za niegodnych dziedziczenia (tak między innymi Elżbieta Skowrońska - Bocian „Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga czwarta. Spadki” Warszawa 2002 rok, Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 8 września 1975 roku, III CRN 218/75, OSNC 1976, nr 9, poz.200; Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 19 października 2000 roku, II CKN 505/00, niepubl.).

Testament jest czynnością prawną jednostronną, osobistą, nie skierowaną do adresata, na wypadek śmierci (mortis causa), odwoalną oraz sformalizowaną do tego stopnia, iż sporządzenie go z naruszeniem przepisów o formie testamentu, skutkuje jego bezwzględną nieważnością (art. 941 k.c., art. 944 § 2 k.c., art. 958 k.c.)

Aby można mówić o testamencie niezbędne jest ustalenie, iż spadkodawca działał z wolą testowania. Innymi słowy, że celem jego działania był rozrządzenie majątkiem na wypadek śmierci, sporządzenie testamentu, a nie wywołanie innych skutków prawnych. Testator musi mieć świadomość tego, że reguluje losy swego majątku na czas po swojej śmierci. Jest to elementarny wymóg sporządzenia testamentu. Brak takiej świadomości po stronie spadkodawcy powoduje, że nie dochodzi w ogóle do sporządzenia testamentu, choćby według subiektywnej oceny innych osób był to testament. Ustalenie woli testowania winno nastąpić przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności sprawy, cech testatora, jego sytuacji życiowej, stanu intelektualnego i uczuciowego, formy dokonanej czynności oraz jej treści.

Sporządzenie testamentu wymaga dla swej ważności zachowania jednej z form testamentu przewidzianej w kodeksie cywilnym. Kodeks cywilny dzieli testamenty na zwykłe oraz szczególne. Do testamentów zwykłych zalicza testament sporządzony w formie aktu notarialnego (art. 950 k.c.), który dla swej ważności musi spełniać wymogi stawiane aktowi notarialnemu przez ustawę z dnia 14 lutego 1991 roku Prawo o notariacie (t.j. Dz. U. z 2019 roku, poz. 540), w szczególności wskazane w art. 92 tejże ustawy.

Stosownie do treści art. 959 k.c., spadkodawca może powołać do całości lub części spadku jedną lub kilka osób. Jeżeli spadkodawca powołał do spadku lub do oznaczonej części spadku kilku spadkobierców, nie określając ich udziałów spadkowych, dziedziczą oni w częściach równych (art. 960 k.c.)

Stosownie do art. 945 § 1 k.c., testament jest nieważny, jeżeli został sporządzony: w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, pod wpływem błędu uzasadniającego przypuszczenie, że gdyby spadkodawca nie działał pod wpływem błędu, nie sporządziłby testamentu tej treści, pod wpływem groźby. Na nieważność testamentu z powyższych przyczyn nie można się powołać po upływie lat trzech od dnia, w którym osoba mająca w tym interes dowiedziała się o przyczynie nieważności, a w każdym razie po upływie lat dziesięciu od otwarcia spadku (§ 2 art. 945 k.c.).

Oświadczenie woli jest świadome, jeżeli w czasie sporządzania testamentu nie występowały zaburzenia świadomości, a testator jasno zadaje sobie sprawę, że sporządza testament określonej treści. Natomiast, oświadczenie woli jest swobodne, jeżeli spadkodawca nie pozostaje pod dominującym wpływem czyjejkolwiek sugestii i zachowuje wewnętrzne poczucie swobody postępowania.

O woli testowania może świadczyć zarówno sama treść oświadczenia i użyte do jej wyrażenia sformułowania, jak również okoliczności złożenia tego oświadczenia (postanowienie SN z dnia 22 grudnia 1997 r. II CKN 542/1997, OSNC 1998/7-8/118)

Bez wątplenia podczas sporządzania testamentu w 2018 roku W. K. działał z wolą testowania, co potwierdzają okoliczności złożenia oświadczenia. W dokumencie zawarta jest wola spadkodawcy dokonania rozrządzenia swoim majątkiem na wypadek jego śmierci.

To spadkodawca decyduje, kogo chce powołać na swojego spadkobiercę. Jest to jego autonomiczna wola. Sąd bada pozostawiony przez spadkodawcę dokument pod względem jego autentyczności, prawidłowości sporządzenia, a także okoliczności, w jakich doszło do testowania, przede wszystkim czy w chwili sporządzania testamentu nie zaszły okoliczności ograniczające swobodę testowania, czy sam spadkodawca mógł świadomie i swobodnie przekazać swoją wolę. Po spełnieniu wszystkich tych warunków nie ma podstaw do kwestionowania testamentu, co miało miejsce w niniejszej sprawie. Należy wskazać, iż spadkodawca pozostawał w bliskich relacjach z uczestniczką, która zaangażowała się w pomoc ojcu w czasie choroby. Nie może zatem dziwić, że chciał pozostawić swój dorobek osobie dla niego najbliższej. Trudno dopatrzeć się w tej sytuacji nielogiczności w działaniu spadkodawcy. Spadkodawca mógł bowiem dowolnie rozporządzić swoim majątkiem, nie musiał uzasadniać swojej decyzji.

Należy nadto wskazać, że decyzja W. K. o sporządzeniu testamentu w 2018 roku pojawiła się po tym, gdy wnioskodawczyni zaczęła się względem niego niewłaściwie zachowywać. Sposób w jaki G. W. traktowała męża podczas choroby niewątpliwie sprawiał mu dużą przykrość. Uczestniczka interesowała się stanem zdrowia spadkodawcy, odwiedzała i dzwoniła do niego. Mając zastrzeżenia do opieki sprawowanej nad ojcem przez G. W. zainicjowała wizyty opiekunki. Wnioskodawczyni zaniebdywała chorego, niesamodzielnego męża. Zdarzało się, że nie podała mu posiłku i leków. Spadkodawca doświadczał z jej strony przykrych, agresywnych i wulgarnych zachowań. Z uwagi na trudną sytuację domową, przede wszystkim obawę o opiekę nad nim W. K. zdecydował się na pobyt w ZOL. Konsekwencją powyższego było sporządzenie testamentu i pełnomocnictwa w dniu 18 czerwca 2018 roku. Spadkodawca chciał pozostawić swój dorobek córce, która interesowała się jego stanem zdrowia i była przy nim w trudnych chwilach.

Spadkodawca sporządził testament w formie aktu notarialnego z dnia 18 czerwca 2018 roku. Testament ten spełnia wymogi stawiane przez ustawę Prawo o notariacie, a w szczególności warunki przewidziane w art. 92 teje ustawy. Nie zostały ustalone okoliczności świadczące o nieważności testamentu. Zawiera on powołanie do całego spadku córki spadkodawcy. Jednocześnie w testamencie spadkodawca odwołał wcześniejsze rozporządzenia testamentowe.

Zgodnie z art. 1012 k.c., spadkobierca może bądź przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste), bądź przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), bądź też spadek odrzucić. Stosownie do art. 1015 § 1 k.c., oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Wedle art. 1015 § 2 k.c. brak oświadczenia spadkobiercy w terminie określonym w § 1 jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

Uwzględniając powyższe, Sąd postanowił jak w punkcie 1 sentencji postanowienia.

Na podstawie art. 113 ust.1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Dz.U. z 2019r, poz. 785/ Sąd obciążył wnioskodawczynię na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi kwotą 1288,33 zł należną tytułem zwrotu wydatków tymczasowo wyłożonych przez Skarb Państwa, które to wydatki (wynagrodzenie biegłego oraz koszty nadesłania dokumentacji medycznej) powstały w następstwie uwzględnienia wniosków G. W.. (pkt 2 postanowienia)

W postępowaniu nieprocesowym, co do zasady, każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie (art. 520 § 1 kpc), o czym orzeczono w pkt 3 postanowienia.